

Rekenkamer
OOST-NEDERLAND

Jaarstukken 2019

Jaarverslag en jaarrekening

Colofon

De Rekenkamer Oost-Nederland is een onafhankelijk orgaan dat onderzoek doet naar de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het gevoerde bestuur van de provincies Gelderland en Overijssel.

De bestuursleden van de Rekenkamer zijn: de heer drs. M.M.S. Mekeel (voorzitter), de heer ir. T.J.A. Gies en mevrouw drs. S.C. van der Haagen (sinds juni 2019). De secretaris-directeur is mevrouw drs. S.W. Mathijssen RO.

Rekenkamer Oost-Nederland
Achter de Muren Zandpoort 6
7411 GE Deventer
Telefoon: 0570 - 66 58 00
info@rekenkameroost.nl
www.rekenkameroost.nl
Twitter: @RekenkamerOost

Jaarstukken 2019

Jaarverslag en jaarrekening

Deventer, februari 2020

Voorwoord

Het jaar 2019 begon voor de provincies met verkiezingen. We hebben kennisgemaakt met veel nieuwe statenleden. Tijdens een goed bezochte introductiebijeenkomst op ons kantoor in Deventer hebben we via een quiz de kennis van Provinciale Staten (PS) over ons getest. Er zijn vragen gesteld over de functie van de Rekenkamer, de selectie van onderwerpen, de mogelijkheid om invloed uit te oefenen, de uitgevoerde onderzoeken, etc. Allemaal vragen die samenhangen met de [onafhankelijkheid van de Rekenkamer](#). Dit is ons hoogste goed. Dat we onafhankelijk zijn betekent echter niet dat we ons oor niet te luister leggen bij PS. Via fractiegesprekken en startbijeenkomsten polsen we de belangstelling voor onderwerpen en invalshoeken voor onderzoek. De quiz is gewonnen door een Statenlid dat nieuw was en van een partij die voor het eerst plaats nam in de Staten.

Een andere [kennismaking](#) was die met [Saskia van der Haagen](#). Zij is in juni door PS benoemd als nieuw bestuurslid van de Rekenkamer Oost-Nederland. We zijn heel blij met deze keuze van de sollicitatiecommissie. De kennis over openbaar bestuur, financiën en onderzoek zijn daarmee goed geborgd binnen het bestuur. Een borging die in stand blijft door de herbenoeming van Michael Mekel als voorzitter. Naast kennismaking was er ook een afscheid. [Jojanneke Hendriks](#), onderzoeker heeft een andere baan gevonden. We danken haar voor haar inzet.

Tot slot hebben we [bijna het volledige onderzoeksprogramma 2019 gerealiseerd](#). Begin 2020 publiceerden we de follow-up groot onderhoud wegen en kunstwerken en presenteerden we vergunningverlening, toezicht en handhaving Gelderland en natuurcompensatie Overijssel aan PS. In 2019 waren ook een aantal [oudere onderzoeken opnieuw actueel](#). Zo kwam burgerparticipatie terug bij een aantal projecten van de provincie Gelderland en revolverende fondsen bij een investering in Overijssel. Met dat laatste onderzoek zijn we genomineerd voor de Goudvink, een prijs voor het beste rekenkamerrapport. De prijs hebben we niet gewonnen maar trots op de nominatie zijn we wel.

Michael Mekel
Voorzitter

Suzan Mathijssen
Secretaris-directeur

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
1 Inleiding	6
1.1 Achtergrond	6
1.2 Indeling jaarstukken	6
2 Onderzoek en activiteiten	7
2.1 Onderzoeken Gelderland	7
2.2 Onderzoeken Overijssel	10
2.3 Implementatie aanbevelingen 'oude' onderzoeken	12
2.4 Overige activiteiten	14
3 BBV-paragrafen	19
3.1 Weerstandsvermogen	19
3.2 Financiering	19
3.3 Bedrijfsvoering	20
4 Jaarrekening	23
4.1 Baten en lasten	23
4.2 Wet normering topinkomens	25
4.3 Balans	26
4.4 Resultaat bestemming	26
5 Grondslagen voor waardering resultaat bepaling	27
6 Verklaring accountant	30

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

Provinciale Staten van Overijssel en Gelderland hebben in 2005 de Rekenkamer Oost-Nederland ingesteld. De provincies hebben daarvoor een gemeenschappelijke regeling met elkaar gesloten die begin 2016 is geactualiseerd.

De missie van de Rekenkamer

Het versterken van het bestuurlijk functioneren van de provincies Gelderland en Overijssel en de daarmee verbonden organen is onze missie. Dit willen wij bereiken door - met onderzoek - een bijdrage te leveren aan:

- de controlerende en kaderstellende verantwoordelijkheden van PS;
- het lerend vermogen van de provincies;
- de publieke verantwoording (vertrouwen en transparantie).

Vanuit dit perspectief richt de Rekenkamer zich zowel op doelmatigheid (efficiency), doeltreffendheid (effectiviteit), als rechtmatigheid¹ van het bestuurlijk presteren en functioneren van de provincies. We richten ons niet alleen op ex post onderzoek aan het eind van het beleidsproces, maar op al die momenten in het beleidsproces, waar onderzoek effectief kan zijn.

1.2 Indeling jaarstukken

De jaarstukken zijn ingedeeld volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en bestaan uit een jaarverslag en een jaarrekening. Het jaarverslag bevat de verantwoording over onderzoek/activiteiten en de paragrafen met de beheersmatige aspecten. In de jaarrekening worden de baten/lasten, balans en de grondslagen toegelicht.

¹ Controle van de Jaarrekening van de provincies is uitdrukkelijk geen taak van de Rekenkamer maar van de accountant.

2 Onderzoek en activiteiten

In dit hoofdstuk gaan we allereerst in op onze kernactiviteit: het doen van onderzoek. Vervolgens geven we inzicht in de doorwerking van onderzoeken die in eerdere jaren zijn gepubliceerd en de overige activiteiten die van belang zijn voor een goede invulling van de rekenkamerfunctie.

2.1 Onderzoeken Gelderland

feb. 2019 Informatieveiligheid 	
Hoofdconclusie 	De provincie Gelderland treft verschillende effectieve maatregelen voor systemen en netwerken om informatie te beveiligen en schenkt aandacht aan de bewustwording van haar medewerkers. Tegelijkertijd constateren we dat beleid en praktijk op meerdere - soms cruciale - punten niet op elkaar aansluiten. Zo zijn belangrijke controles niet (goed) uitgevoerd. Dit brengt onnodige risico's met zich mee. De beheersing van informatieveiligheid voldoet nog niet op het gebied van monitoring en verantwoording.
PS-besluit	Alle aanbevelingen zijn overgenomen (besluit).
Capaciteit	324 onderzoeksuren in 2019 voor Gelderland en Overijssel. Start onderzoek in 2018.
Inhuur expertise	In 2019 geen externe deskundigheid ingehuurd.

Adaptieve bestuursstijl

De Rekenkamer heeft bekeken op welke manier PS hun rol hebben ingevuld bij een thema waarbij de provincie samen met partners aan de slag is gegaan. De reflectie daarover is in een brief aan PS toegezonden. Bij zowel Gelderland als Overijssel zagen we dat de Staten aandacht hebben voor het gegeven dat een andere manier van werken ook gevolgen heeft voor hun rol. Het bewustzijn van hun rol in de praktijk kan, zowel bij PS als bij GS, nog wat aangescherpt worden.

PS-besluit

Niet van toepassing: in de brief waren geen aanbevelingen opgenomen.

Capaciteit

218 onderzoeken in 2019 voor Gelderland en Overijssel. Start onderzoek in 2018.

Grondwaterbescherming

Hoofdconclusie

De doelstelling om achteruitgang van de kwaliteit van het grondwater voor de productie van drinkwater te voorkomen, wordt bij een belangrijk deel van de drinkwaterwinningen in Gelderland en Overijssel nog niet gehaald. Een goede bescherming van de kwaliteit van het grondwater is afhankelijk van een keten van partijen, waarbinnen de provincies een belangrijke rol vervullen omdat zij regels stellen in zones rondom waterwinningen. De provincie Gelderland heeft minder oog voor de doorwerking van haar regels in bestemmingsplannen. De provincie Overijssel heeft minder oog voor de naleving van milieuregels, maar wil het toezicht gaan intensiveren. De bekostiging daarvan uit de grondwaterheffing is niet volledig in overeenstemming met de regelgeving.

PS-besluit

Alle aanbevelingen zijn overgenomen ([besluit](#)).

Capaciteit

564 onderzoeken in 2019 voor Gelderland en Overijssel. Start onderzoek in 2018.

Inhuur

€ 8.900,- inhuur hydroloog in 2019 voor Gelderland en Overijssel

Subsidies

Hoofconclusie

De provincie zet één derde van haar middelen in via subsidies. Het zicht op de besteding ervan kent echter beperkingen. Hier zijn een aantal redenen voor. Ten eerste is de sturings- en beheersingsinformatie een aandachtspunt. Omdat overzichten deels handmatig tot stand komen neemt de kans op fouten toe. Andere redenen zijn dat er wel -en redelijk uitgebreid- evaluaties zijn uitgevoerd, maar dat verbeteringen nauwelijks worden geïmplementeerd en steekproeven op kleine subsidies niet jaarlijks worden uitgevoerd. Kortom, er is sprake van risico's op het vlak van doelmatigheid en rechtmatigheid van subsidieverlening.

PS-besluit

Alle aanbevelingen zijn overgenomen ([Besluit](#))

Capaciteit

1.371 onderzoeksuren in 2019 voor Gelderland en Overijssel.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving

Hoofconclusie

Het is lastig vast te stellen of de inzet van de provincie op het gebied van VTH bijdraagt aan de gewenste outcome: een gezondere en veiligere leefomgeving. Dit komt mede doordat deze outcome en het doel voor toezicht en handhaving weinig op de voorgrond stond. Daarnaast is te zien dat de provincie zoekende is in de aansturing van de omgevingsdiensten. Zo is zij momenteel bezig met een herpositionering van haar VTH-taken bij de omgevingsdiensten en komt zij dicht(er) op de operationele uitvoering door de omgevingsdiensten.

PS-besluit

Besluit over aanbevelingen is nog niet genomen.

Capaciteit

1.484 onderzoeksuren in 2019 voor Gelderland.

Inhuur expertise

€ 5.000 inhuur VTH experts

Follow-up groot onderhoud wegen en kunstwerken

Over het geheel genomen constateerden we dat GS en PS de aanbevelingen hebben geïmplementeerd. De bevindingen zijn kort samengevat:

- PS stelden kaders, in de praktijk wordt voldaan aan de kwaliteitseisen;
- er is een spaarpot gevormd, zicht op de omvang van de spaarpot ontbreekt;
- de Informatievoorziening aan PS is verbeterd, er is een instrument voor bestuurlijke informatie in de maak.

PS-besluit

Niet van toepassing.

Capaciteit

417 onderzoeksuren in 2019 voor Gelderland en Overijssel.

2.2 Onderzoeken Overijssel

Informatieveiligheid

Hoofdconclusie

De provincie treft verschillende effectieve maatregelen voor systemen en netwerken om informatie te beveiligen en schenkt aandacht aan de bewustwording van haar medewerkers. Tegelijkertijd constateren we dat het beleid en de praktijk op meerdere - soms cruciale - punten niet op elkaar aansluiten. Zo zijn belangrijke controles niet uitgevoerd. Dit brengt onnodige risico's voor de informatieveiligheid met zich mee. De beheersing van informatieveiligheid voldoet nog niet op het gebied van monitoring en verankering in de organisatie.

PS-besluit

Alle aanbevelingen zijn overgenomen ([besluit](#)).

Capaciteit

324 onderzoeksuren in 2019 voor Overijssel en Gelderland. Start onderzoek in 2018.

Inhuur expertise

In 2019 geen externe deskundigheid ingehuurd.

Adaptieve bestuursstijl

De Rekenkamer heeft bekeken op welke manier PS hun rol hebben ingevuld bij een thema waarbij de provincie samen met partners aan de slag is gegaan. De reflectie daarover is in een brief aan PS toegezonden. Bij zowel Overijssel als Gelderland zagen we dat de Staten aandacht hebben voor het gegeven dat een andere manier van werken ook gevolgen heeft voor hun rol. Het bewustzijn van hun rol in de praktijk kan, zowel bij PS als bij GS, nog wat aangescherpt worden.

PS-besluit

Niet van toepassing: in de brief waren geen aanbevelingen opgenomen.

Capaciteit

218 onderzoeksuren in 2019 voor Overijssel en Gelderland. Start onderzoek in 2018.

Grondwaterbescherming

Hoofdconclusie

De doelstelling om achteruitgang van de kwaliteit van het grondwater voor de productie van drinkwater te voorkomen, wordt bij een belangrijk deel van de drinkwaterwinningen in Gelderland en Overijssel nog niet gehaald. Een goede bescherming van de kwaliteit van het grondwater is afhankelijk van een keten van partijen, waarbinnen de provincies een belangrijke rol vervullen omdat zij regels stellen in zones rondom waterwinningen. De provincie Gelderland heeft minder oog voor de doorwerking van haar regels in bestemmingsplannen. De provincie Overijssel heeft minder oog voor de naleving van milieuregels, maar wil het toezicht gaan intensiveren. De bekostiging daarvan uit de grondwaterheffing is niet volledig in overeenstemming met de regelgeving.

PS-besluit

Zes van de zeven aanbevelingen zijn overgenomen ([amendement, besluit](#)).

Capaciteit

564 onderzoeksuren in 2019 voor Overijssel en Gelderland. Start onderzoek in 2018.

Inhuur expertise

€ 8.900,- inhuur hydroloog in 2019 voor Overijssel en Gelderland.

Subsidies

Hoofdconclusie

De provincie besteedt aandacht aan het evalueren van subsidieregelingen. GS maken afspraken (beleid) over het niveau van evalueren van subsidieregelingen. De afspraken over het niveau van de evaluaties zijn weinig ambitieus maar worden in de praktijk voor in ieder geval de langlopende regelingen op een hoger niveau uitgevoerd. GS voeren voor het merendeel van de langlopende regelingen evaluaties uit. Een enkele subsidieregeling is niet (tijdig) geëvalueerd waarmee interne afspraken en de Awb niet gevolgd worden. Dit laatste komt mede doordat de sturingsinformatie wel beschikbaar is, wat een grote vooruitgang is ten opzichte van enkele jaren geleden, maar deze beperkt benut wordt. Ook wordt deze informatie niet met PS gedeeld waardoor zij hun controlerende rol moeilijk kunnen vervullen.

PS-besluit

Alle negen aanbevelingen zijn overgenomen ([besluit](#))

Capaciteit

1.371 onderzoeksuren in 2019 voor Overijssel en Gelderland.

Natuurcompensatie

Hoofconclusie

De provincie doet niet genoeg op het gebied van natuurcompensatie om het behoud van natuurwaarden te garanderen. Zij doet te weinig om de compensatieprojecten in het NNN (Natuurnetwerk Nederland) van begin tot eind te volgen, laat mogelijkheden onbenut om de tijdige uitvoering van compensatiemaatregelen te bevorderen en trekt geen lering uit eerder onderzoek. We constateren dat de oppervlakte van het NNN is toegenomen door natuurcompensatie en dat er bij de besluitvorming over ontwikkelingen in het NNN aandacht is voor het voorkomen van negatieve effecten. Tegelijkertijd draagt de toename van het oppervlak in de praktijk bij kleinschalige ontwikkelingen beperkt bij aan de natuurkwaliteit van het NNN.

Bij boscompensatie is de inzet van de provincie groter dan bij compensatie van het NNN. Hierbij zijn echter ook aanwijzingen dat de natuurkwaliteit niet altijd voldoende aandacht krijgt.

PS-besluit

Besluit over aanbevelingen is nog niet genomen.

Capaciteit

1.198 onderzoeksuren in 2019 voor Overijssel.

Inhuur expertise

Inhuur ecologen € 4.500,- en juridisch advies € 500,-

Follow-up groot onderhoud wegen en kunstwerken

We constateren dat het onderzoek uit 2016 effect heeft gehad en de aanbevelingen hebben doorgewerkt. De bevindingen zijn samengevat:

- de rapportage over kwaliteit is nog niet verbeterd en
- de financiering voor toekomstige investeringen is geborgd.

PS-besluit

Niet van toepassing: in de brief waren geen aanbevelingen opgenomen.

Capaciteit

417 onderzoeksuren in 2019 voor Overijssel en Gelderland.

2.3 Implementatie aanbevelingen 'oude' onderzoeken

Onderzoek houdt niet op als het gepubliceerd en door PS behandeld is. De implementatie van aanbevelingen kost tijd. De doorwerking van rekenkameronderzoek is pas op langere termijn zichtbaar. Het is voor ons ondoenlijk om de doorwerking van al onze onderzoeken tot in detail te volgen. Om ervoor te zorgen dat PS zicht kunnen houden op de stand van zaken, staat in onze rapporten de standaard aanbeveling om GS te verzoeken een jaar na dato terug te koppelen hoe het staat met de implementatie van de aanbevelingen.

In onderstaande tabellen is per provincie een verwijzing naar de relevante bronnen opgenomen. Hierbij dient opgemerkt te worden dat een link met de aanbevelingen van de Rekenkamer niet altijd expliciet wordt gemaakt. Een inhoudelijk oordeel over de terugkoppeling is aan PS.

Tabel 1: Terugkoppeling GS Overijssel over implementatie van aanbevelingen

Onderzoek	PS besluit	Terugkoppeling GS implementatie
Burgerparticipatie bij infrastructurele projecten 	De 4 aanbevelingen zijn met wijzigingen via een amendement overgenomen (PS/2018/184 , maart 2018).	De door PS verzochte terugkoppeling op de implementatie van de aanbevelingen is er (nog) niet.
Waterveiligheid en -overlast 	PS amendeerden het ontwerpbesluit en namen 1 van de 4 aanbevelingen niet over (juli, 2018).	Brief GS met terugkoppeling op de implementatie van de overgenomen aanbevelingen (mei 2019).
Wonen 	Alle 6 de aanbevelingen zijn overgenomen (PS PS/2018/813 , december 2018).	Uit de Monitor Overijssel 2019-I blijkt dat GS bezig zijn met het optuigen van monitors, wat aansluit bij één van onze aanbevelingen. Terugkoppeling over de overige aanbevelingen heeft nog niet plaatsgevonden
Energietransitie 	Alle 10 de aanbevelingen zijn overgenomen (PS/2019/64 februari 2019) en via een motie zijn er 2 aanbevelingen aan toegevoegd.	Jaar is nog niet verstreken. Nog geen terugkoppeling.

Uit tabel 2 blijkt dat voor burgerparticipatie en wonen nog geen terugkoppeling op alle aanbevelingen heeft plaats gevonden. GS zijn hiermee bezig en voornemens PS hier in de eerste helft van 2020 over te informeren.

Tabel 2: Terugkoppeling GS Gelderland over implementatie van aanbevelingen

Onderzoek	PS besluit	Terugkoppeling GS implementatie
Burgerparticipatie bij projecten in de fysieke leefomgeving 	Alle 5 de aanbevelingen zijn overgenomen (PS2017-680 , december 2017).	De door PS verzochte terugkoppeling op de implementatie van de aanbevelingen is er (nog) niet
Waterveiligheid en -overlast 	Alle 5 de aanbevelingen zijn overgenomen (PS2018-358 , juli 2018).	Terugkoppeling in brief GS wijziging waterverordening.
Wonen 	Alle 6 de aanbevelingen zijn overgenomen (PS2018-628 , november 2018).	De door PS verzochte terugkoppeling op de implementatie van de aanbevelingen is er (nog) niet
Energietransitie 	Alle 10 de aanbevelingen zijn overgenomen (PS2018-868 , januari 2019).	De door PS verzochte terugkoppeling op de implementatie van de aanbevelingen is er (nog) niet. Dit neemt niet weg dat GS met een deel van de aanbevelingen al wel aan de slag zijn gegaan, onder meer in Statenbrief PS2019-661 en de P&C documenten.

Uit tabel 2 blijkt dat voor burgerparticipatie en wonen nog geen terugkoppeling op de aanbevelingen heeft plaats gevonden. GS zijn voornemens hier de eerste helft van 2020 op terug te komen.

2.4 Overige activiteiten

Naast onderzoek zijn er nog een aantal andere activiteiten die bijdragen aan een goede invulling van de rekenkamerfunctie en ondersteuning van PS. Dit zijn activiteiten als onderwerporiëntatie, relatiebeheer, de samenwerking met collega rekenkamers en het begeleiden van stagiaires.

Onderwerporiëntatie

Een belangrijk onderdeel van ons werk is de oriëntatie op onderwerpen die voor de toekomst interessant kunnen zijn. De onderwerporiëntatie kent de volgende doelen:

- om een volwaardige gesprekspartner te zijn is het van belang te weten wat er binnen de provincies speelt (kennisopbouw) en
- zicht krijgen op relevante thema's die de politiek-bestuurlijke actualiteit overstijgen, zogenoemde 'blinde vlekken' die mogelijk voor onderzoek in aanmerking komen.

De Rekenkamer bepaalt onafhankelijk welke onderzoeken zij wil uitvoeren. De ideeën voor onderzoeksonderwerpen krijgen we bijvoorbeeld uit:

- het bekijken van provinciale documenten;
- het volgen van het nieuws;
- het bijwonen van commissie- en Statenvergaderingen en
- het voeren van gesprekken met Statenleden.

De onderwerporiëntatie heeft als doel om tot een goede programmering te komen. Hiervoor zetten we ook de fractiegesprekken in en passen we prioritering/selectie toe omdat er meestal meer onderwerpen geschikt zijn dan we kunnen onderzoeken.

Relatiebeheer

Na verkiezingen krijgt het relatiebeheer met PS altijd extra aandacht. Zo hebben we in 2019 kennis gemaakt met veel nieuwe Statenleden. Hiervoor organiseerden we in eerste

instantie een introductiebijeenkomst bij ons in Deventer. Via een quiz waarbij Anneke Beukers en Kees van Baak (voormalig vicevoorzitters van respectievelijk Overijssel en Gelderland) een rol hadden, is verteld wat een rekenkamer is en doet. Vervolgens vertelden we aan verschillende tafels over concrete onderzoeken en was er volop gelegenheid voor een nadere kennismaking met ons maar ook met Statenleden van de andere

provincie. De bijeenkomst was wat ons betreft geslaagd. De opkomst was hoog en achteraf hebben we meerdere enthousiaste reacties ontvangen. Tijdens onze jaarlijkse ronde langs de fracties hebben we met nog veel meer Statenleden kennis gemaakt.

Zoals gebruikelijk waren we in 2019 ook regelmatig in de provincies te vinden. We waren bij Staten- en commissievergaderingen, presenteerden onderzoeken en organiseerden een startbijeenkomst. De startbijeenkomsten zijn bedoeld om met Statenleden te spreken over de mogelijke focus en diepgang, zodat de onderzoeken zoveel mogelijk aansluiten bij de vragen die leven. In 2019 organiseerden we voor de onderzoeken naar vergunningverlening, toezicht en handhaving in Gelderland en circulaire economie in beide provincies een startbijeenkomst. Voor de andere onderzoeken organiseerden we geen startbijeenkomst, omdat de onderzoeken rond de verkiezingen zijn gestart. Voor follow-up onderzoek heeft een startbijeenkomst geen waarde, omdat ze gericht zijn op de opvolging van aanbevelingen. Van alle gepubliceerde onderzoeken in 2019 zijn presentaties aan Statenleden gegeven. De belangstelling voor deze presentaties is over het algemeen goed.

Voor een goede invulling van de rekenkamerfunctie is het contact met GS en de ambtelijke organisaties eveneens van belang. Hier investeren wij in door bijvoorbeeld aan GS een toelichting te geven op het vastgestelde onderzoeksprogramma, een jaarlijks

gesprek met de Commissarissen van de Koning, periodiek te overleggen met de directeurs en concern-controllers en in het kader van de oriëntatie op onderwerpen ambtelijke gesprekken te voeren.

Tot slot investeren we in de relatie met aanpalende organisaties. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de PRO-raad in Gelderland en het Trendbureau in Overijssel.

Bijeenkomsten rekenkamer(commissie)s

De Rekenkamer heeft regelmatig overleg met andere rekenkamers. Dit gebeurt veelal in zogenaamde kringen van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK). Wij nemen actief deel aan de vereniging. Ten eerste de Provinciale kring waarin directeurs elkaar zo'n drie keer per jaar spreken over verschillende onderwerpen. Ten tweede de Landelijke kring die bestaat uit secretarissen en onderzoekers van alle soorten rekenkamers (Rijk, provincie, gemeente en waterschappen). Zij bespreken enkele keren per jaar relevante ontwikkelingen en delen kennis en ervaring. Tot slot is onze secretaris-directeur bestuurslid van de NVRK waarmee ook de Provinciale rekenkamers zijn vertegenwoordigd in dit bestuur. Eerder is deze taak opgepakt door de Zuidelijke en daarvoor door de Randstedelijke Rekenkamer.

Naast de NVRK onderhouden we ook contacten met de gemeentelijke rekenkamer(commissie)s in Overijssel en Gelderland. Dit gebeurt zowel op structurele als op meer incidentele basis. Zo zijn er 2 bijeenkomsten (mede) georganiseerd voor bestuurders en nemen we deel aan het Gelderse secretarissenoverleg.

Kennisoverdracht

De rapporten die de Rekenkamer publiceert kunnen ook voor anderen interessant zijn. Na publicatie kijken we voor wie het nog meer relevant is en op welke wijze we de kennis kunnen delen. Dit kan bijvoorbeeld via artikelen, deelname aan begeleidingscommissies en presentaties. Een overzicht van onze inzet bij onderzoeken die voor 2019 zijn gepubliceerd staat in tabel 3.

Tabel 3: Kennisoverdracht

Onderzoek	Activiteit
Revolverende fondsen (2017)	Lid begeleidingscommissie van de Algemene Rekenkamer bij het onderzoek naar revolverende fondsen. Verzorgen workshop tijdens congres 'Revolverende fondsen in zicht' van de Algemene Rekenkamer.
Energietransitie (2018)	Input geleverd aan het programma Verbetering Informatievoorziening Energietransitie (VIVET). Dit programma is door het Rijk in het leven geroepen om de beschikbaarheid van betrouwbare en actuele energiegegevens te verbeteren. Lid van Denktank energietransitie van de NVRR. Publicatie artikel in TPC: Energie in transitie.
Algemeen	Verzorgen van een college over beleidsevaluaties aan studenten bestuurskunde van Hogeschool Saxion.

Begeleiden stagiaires

Vanuit onze maatschappelijke verantwoordelijkheid bieden we studenten de gelegenheid bij ons stage te lopen. In 2019 hebben twee studenten bij ons stage gelopen. Studenten doen onderzoek waar we als Rekenkamer ook wat mee kunnen. Op deze manier blijven we op de hoogte van wetenschappelijke ontwikkelingen en creëren we een eigen kweekvijver.

17

Jaarstukken 2019

Antrude Oudman, student geschiedenis Radboud Universiteit

Antrude heeft voor haar master Politiek en Parlement meegewerkt aan het onderzoek naar subsidies. Zij heeft zich gefocust op de evaluatie van twee 'kleinere' subsidieregelingen met als doel zicht te krijgen op de mogelijkheden voor een goede evaluatie. Haar stage was bedoeld om onderzoekservaring op te doen en niet voor het schrijven van een scriptie.

Marit Joustra, student bestuurskunde Radboud Universiteit

Marit heeft onderzoek gedaan naar netwerksturing en de factoren die bepalen of het netwerk een succes is. Voor haar onderzoek heeft ze met een aantal betrokkenen bij een gebiedsopgave in Gelderland gesproken. Een definitieve scriptie is nog niet opgeleverd.

Evaluatie Rekenkamer Oost-Nederland

Een rekenkamer die kritisch kijkt naar anderen moet ook kritisch op zichzelf blijven. Vanuit de wens om te blijven leren, is de Rekenkamer in 2018 door een externe [geëvalueerd](#). De conclusie was: *'Het is een kwalitatief sterke Rekenkamer die professioneel zijn werk doet, goede en toegankelijke rapporten opstelt en sterk is in het onderhoud van relaties'*. De aanbevelingen zijn vooral gericht op het 'nog beter' maken. We hebben de uitkomsten met PS gedeeld en met een kleine delegatie besproken. In 2019 zijn we aan de slag gegaan met de aanbevelingen. In de tabel 4 staat per aanbeveling wat we hebben gedaan.

Tabel 4: Opvolging aanbeveling uit evaluatie rekenkamer

Aanbeveling	Opvolging
1. Houd eerst en vooral de huidige koers vast. Voer eventuele veranderingen geleidelijk door.	We hebben de koers vast gehouden en geen substantiële veranderingen doorgevoerd.
2. Doe ook onderzoek naar diffuse en nauwelijks af te bakenen vraagstukken.	Het onderzoek naar netwerksturing uit 2017 betrof al een diffuus vraagstuk. De reflecties op adaptieve bestuursstijl (2019) en het nog uit te voeren onderzoek naar draagvlak energietransitie laat zien dat we hiermee verder gaan.
3. Betrek bij onderzoeken ook de wijze waarop politieke keuzen tot stand komen.	Bij de bespreking van de evaluatie met een kleine delegatie van PS is aangegeven dat ze hier voor ons geen taak zien. Een standpunt dat we als Rekenkamer delen.
4. Laat de procedure discussie over verschil in bestuurlijk hoor- en wederhoor tussen de provincies los.	Deze aanbeveling hebben we ter harte genomen. We zetten ons niet langer in om de procedures gelijk te krijgen.
5. Verzoek de Overijsselse agendacommissie om duidelijkheid over de rol van de RON in de commissie bij de behandeling van rapporten.	Hier is duidelijkheid over gegeven door de huidige agendacommissie (nadat men gestopt is met de Statentafels).

3 BBV-paragrafen

Het jaarverslag dient volgens het BBV te bestaan uit een aantal paragrafen waarin de verantwoording is vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten. Voor de Rekenkamer Oost-Nederland zijn alleen de paragrafen weerstandsvermogen, financiering en bedrijfsvoering van toepassing.

3.1 Weerstandsvermogen

De directe risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie van de Rekenkamer Oost-Nederland, zijn minimaal van omvang. De Rekenkamer Oost-Nederland heeft vooral te maken met reguliere kosten die vooraf goed te ramen zijn, zoals personeelskosten, huisvesting, ICT en kantoorartikelen. Onverwachte kosten van substantiële omvang waarvoor geen dekking is, hebben zich niet voorgedaan.

Het weerstandsvermogen van de Rekenkamer Oost-Nederland bestaat uit het resterende deel van de begroting inclusief de bedrijfsreserve.

3.2 Financiering

De Rekenkamer Oost-Nederland wordt gefinancierd door de provincies Overijssel en Gelderland. De Rekenkamer Oost-Nederland heeft besloten de Financiële verordening van de provincie Gelderland te volgen voor zo ver relevant. Voor dit jaarverslag betekent dit dat we de Financiële verordening Gelderland 2019 en Uitvoeringsregeling Financiële verordening Gelderland 2019 hebben toegepast.

De Rekenkamer heeft een rekening courant bij de Bank Nederlandse Gemeenten. Beide provincies hebben hun bijdrage rechtstreeks op deze rekening gestort. De salarisbetaling en de daarmee samenhangende reiskostenvergoeding vallen onder de administratie van de provincie Gelderland. Deze lasten zijn per kwartaal gefactureerd aan de Rekenkamer.

3.3 Bedrijfsvoering

Inzet formatie

De Rekenkamer bestaat uit een bestuur en onderzoeksbureau. Het bestuur bestaat uit drie leden die voor een periode van zes jaar worden benoemd met de mogelijkheid tot een eenmalige verlenging. Per 1 juni 2019 is mevrouw Van der Haagen benoemd als bestuurslid. In december 2019 vond herbenoeming van de heer Mekel als voorzitter plaats.

Het onderzoeksbureau heeft een vaste bezetting van 5,42 fte en een tijdelijke bezetting van maximaal 1 fte. Zie onderstaande tabel voor de samenstelling.

Tabel 5: Samenstelling onderzoeksbureau

Functie	Aantal	Fte
Onderzoekers	4	3,75
Managementassistent	1	0,67
Secretaris-directeur	1	1,0
Totaal vast	6	5,42
Tijdelijk onderzoeker	1	1,0

De Rekenkamer streeft naar transparantie in haar verantwoording. In tabel 6 laten we zien hoe de beschikbare capaciteit is ingezet. Hieruit blijkt dat we 72% van de beschikbare tijd besteden aan uitvoering van onderzoek, nazorg bij afgeronde onderzoeken (bijvoorbeeld verzorgen presentaties, schrijven van artikelen en evaluaties) en het voorbereiden van (mogelijke) onderzoeksonderwerpen. Dit is vergelijkbaar met collega rekenkamers.

Tabel 6: Inzet beschikbare capaciteit 2019*

	Uren	% t.o.v. totaal
Grondwaterbescherming	564	6%
Informatieveiligheid	324	3%
Energietransitie	40	0%
Adaptieve bestuursstijlen (w.o. netwerksturing)	218	2%
Subsidies	1.371	14%
Vergunningverlening, toezicht en handhaving Gelderland	1.484	15%
Natuurcompensatie Overijssel	1.198	12%
Follow-up groot onderhoud wegen en kunstwerken	417	4%
Circulaire economie	276	3%
15 jaar rekenkameronderzoek	234	2%
Nazorg afgerond onderzoek	19	0%
Monitoring en onderwerporiëntatie	420	4%
Onderzoek gerelateerde activiteiten	355	4%
Totaal besteed aan onderzoek	6.920	72%

* Inclusief uren management-assistent en directeur.

De verschillen tussen de onderzoeken worden verklaard door inhuur van externe deskundigheid en inzet in voorgaand of volgend jaar.

21

Jaarstukken 2019

Ziekteverzuim en arbeidsomstandigheden

De Rekenkamer kent een laag ziekteverzuim. In 2019 ligt het verzuimpercentage op 1,3%. Dit is ruim onder de norm van 3,5% die de provincie Gelderland hanteert.

De bedrijfscultuur binnen de Rekenkamer is informeel en laagdrempelig. Initiatief wordt gewaardeerd evenals innovatieve ideeën. Met medewerkers worden gedurende het jaar personeelsgesprekken gevoerd. Er zijn congressen en symposia bezocht, veelal in relatie tot onderzoek. Investeren in de kwaliteit van medewerkers is een cruciale factor voor het functioneren van een kennisproducerende organisatie als de Rekenkamer.

Privacybeleid

De Rekenkamer heeft in 2018 middels een quickscan in kaart laten brengen of we voldoen aan de Algemene Verordening gegevensbescherming (AVG). De conclusie was dat er stappen zijn gezet maar nog verbeteringen nodig waren. Het ging bijvoorbeeld om het herzien van het register verwerkingsactiviteiten en het vastleggen van procedures. In 2019 is opnieuw onderzocht of we de AVG naleven. Er is gekeken of we ons kunnen verantwoorden over de naleving van de AVG en hoe we ons in de praktijk aan de privacykaders houden. De conclusie op beide punten is positief en de aanbeveling is dan ook de huidige werkwijze voort te zetten. Dit betekent dat er conform het privacybeleid wordt gewerkt.

In 2019 hebben we geen verzoeken tot correctie of inzage ontvangen en zijn er geen datalekken geweest.

Toegankelijkheid website

De wet stelt dat onze website vanaf september 2020 digitaal toegankelijk moet zijn. Wij hebben een audit laten uitvoeren naar de toegankelijkheid van onze website.

De verbeteringen die daar uit volgen worden na een eigen afweging en overleg met onze webitebouwer geïmplementeerd. Dit proces wordt nog vastgelegd in een toegankelijkheidsverklaring.

4 Jaarrekening

Dit hoofdstuk bevat de staat van de baten en lasten, de bezoldiging topfunctionarissen (WNT), de balans en een voorstel voor resultaatbestemming.

4.1 Baten en lasten

Tabel 4: Staat van de baten en lasten

	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Bijdrage provincie Gelderland	356.225	368.300	368.300
Bijdrage provincie Overijssel	356.225	368.300	368.300
Bijdrage btw compensatiefonds	129.359	127.000	134.780
Totaal baten	841.809	863.600	871.380
Bestuur	40.834	46.000	38.986
Personeel (vast en flexibel)	461.600	544.800	546.167
- waarvan overhead*	68.590	60.500	73.809
Inhuur externe deskundigheid	91.797	68.750	34.540
Huisvesting en servicekosten	39.527	43.000	40.397
Informatievoorziening	16.469	20.800	13.584
Kantoor	4.996	7.900	9.228
Overig	1.463	5.350	3.701
Betaalde btw	129.359	127.000	134.780
Totaal lasten	786.044	863.600	821.383
Onverdeeld resultaat			49.997
Terug gestort provincies	55.765		
Totaal	841.809		871.380

* Overhead berekend op basis van de indirecte uren secretaris-directeur en managementassistente.

Toelichting op de baten

De Rekenkamer Oost-Nederland wordt gefinancierd door de provincies Overijssel en Gelderland. In de Gemeenschappelijke regeling Rekenkamer Oost-Nederland is afgesproken dat beide provincies in gelijke delen bijdragen. Voor 2019 was dat € 368.300,- per provincie.

De Rekenkamer betaalt btw over de door haar ingekochte leveringen en diensten maar maakt geen directe aanspraak op het *btw-compensatiefonds*. Op grond van de zogeheten transparantiemethode kan deze btw door de provincies geclaimd worden bij het btw-compensatiefonds. De provincies nemen dan btw-plicht over van de Rekenkamer en krijgen deze gecompenseerd via het btw-compensatiefonds. PS Overijssel, Gelderland en de Belastingdienst hebben vooraf goedkeuring verleend aan deze werkwijze. Voor de beide provincies verloopt de btw verrekening daarmee budgetneutraal en de Rekenkamer heeft 100% beschikking over de provinciale bijdrage. In 2019 is in totaal € 134.780,- via de provincies geclaimd bij het btw-compensatiefonds. Dit bedrag valt hoger uit waardoor de gerealiseerde baten iets hoger liggen dan begroot.

Toelichting op de lasten

In tabel 4 worden de lasten (realisatie) afgezet tegen de begroting 2019. De cijfers worden onder de tabel in ieder geval van een toelichting voorzien wanneer:

- er sprake is van een afwijking van 10% meer of minder ten opzichte van de begroting (verschillen van minder dan € 2.000,- worden niet toegelicht);
- of wanneer de afwijking meer is dan € 50.000,-.

Alle gerealiseerde bedragen zijn exclusief btw. De btw is apart gespecificeerd.

Ten eerste vallen de lasten voor *bestuur* lager uit dan begroot. Hier is een goede verklaring voor te geven. In periode januari tot juni was het bestuur namelijk niet voltallig. Ten tweede is onder personele lasten de overhead hoger dan begroot. Dit heeft te maken met een te lage inschatting zoals ook blijkt uit de lasten in 2018. In de begroting 2020 is dit aangepast.

Ten derde vallen de lasten voor *externe inhuur deskundigheid* lager uit. Dit blijft altijd een lastig te begroten post zoals ook blijkt uit de realisatie in 2018 toen de lasten hoger waren. Wat er nodig is aan externe deskundigheid is beter in te schatten als het onderzoeksprogramma is vastgesteld.

Tot slot vallen de lasten voor *informatievoorziening* lager uit dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door lagere kosten voor het onderhoud van computerapparatuur en minder gebruik van drukwerk.

Onderverdeeld resultaat

Het resultaat van de winst en verlies rekening bedraagt € 49.997,-. Dit kan worden toegevoegd aan de bedrijfsreserve maar dat doen we niet. In de financiële verordening van de provincie Gelderland is geen norm opgenomen over de hoogte van bedrijfsreserves. De Rekenkamer heeft een norm van 8% als bedrijfsreserve gesteld. Dat

geeft voldoende financiële weerbaarheid voor normale risico's². Dit bedrag hebben we aan bedrijfsreserve staan, wat betekent dat het resultaat wordt terug gestort aan de provincies (zie § 4.4).

4.2 Wet normering topinkomens

In het kader van de Wet normering topinkomens (WNT) dienen de beloningen van topfunctionarissen binnen de Rekenkamer Oost-Nederland toegelicht te worden (zie tabel 7). De bezoldigingen van de topfunctionarissen liggen beneden de geldende norm voor de publieke sector.

Tabel 5: Overzicht beloning topfunctionarissen 2019

	M.M.S. Mekel voorzitter	S.W. Mathijssen Secretaris-directeur
Bruto beloning inclusief vakantietoeslag en eindejaarsuitkering (a)	14.557	98.163
Werkgeverslasten exclusief loonheffing	1.141	4.385
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoeding (b)	54	499
Werkgeversdeel voorziening t.b.v. beloning betaalbaar op termijn	-	17.979
Aanvang benoeming / dienstverband	1 januari 2014	15 oktober 2014
Omvang dienstverband	n.v.t.	1,0 fte

a. Bruto beloning op basis van fiscale jaaropgave

b. Hoogte reisvergoedingen blijven beneden vrijstellingsbedrag

Naast de in tabel 5 vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2019 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2019 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald.

² Dit percentage is niet voldoende om extreme risico's zoals langdurig ziekteverzuim van een senior onderzoeker of directeur op te vangen.

4.3 Balans

Tabel 6: Balans per 31 december

Activa	2018	2019	Passiva	2018	2019
Vaste activa			Eigen vermogen		
- materiele vaste activa	-	-	- Bedrijfsreserve	100.487	69.102
			- onverdeeld resultaat	55.765	49.997
Vlottende activa			Vlottende passiva		
- debiteuren	26.977	344	- crediteuren	177.030	3.263
- overlopende activa	47.056	41.453	- overlopende passiva	5.765	584.947
Liquide middelen	265.013	665.512			
Totaal	339.047	707.309	Totaal	339.047	707.309

Vlottende activa

De overlopende activa betreffen de nog te ontvangen bedragen waarvan de teruggave van de btw over het vierde kwartaal het meest substantieel is.

Liquide middelen

Dit is het banksaldo van de ING en BNG.

Eigen vermogen

De bedrijfsreserve was in 2018 eenmalig wat hoger in verband met onderzoek. In 2019 is dit terugbracht tot de vastgestelde norm.

Het onverdeeld resultaat is gelijk aan het resultaat van de staat van baten en lasten.

Vlottend passiva

Bij de crediteuren gaat het om een enkele factuur die nog moet worden voldaan.

De overlopende passiva bestaan uit twee bedragen: de nog te betalen personeelskosten van het vierde kwartaal en de bijdrage van de provincie Gelderland voor 2020 die in 2019 is voldaan.

4.4 Resultaat bestemming

Het rekeningresultaat 2019 voor resultaatbestemming bedraagt € 49.997,-. Het bestuur van de Rekenkamer besluit dit resultaat evenredig terug te storten aan de provincies Overijssel en Gelderland en niet toe te voegen aan de bedrijfsreserve. Dit komt neer op € 24.998,- per provincie.

5 Grondslagen voor waardering resultaat bepaling

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft en de achterliggende financiële verordeningen van de provincie Gelderland. In dit hoofdstuk staan de gehanteerde grondslagen van waardering van resultaatbepaling.

Grondslagen

In de jaarrekening is onderscheid gemaakt tussen algemene en specifieke grondslagen van waardering en resultaatbepaling. De specifieke grondslagen betreffen enerzijds grondslagen zoals opgenomen in de [Financiële verordening Gelderland 2019](#) (vastgesteld door Provinciale Staten) en de [Uitvoeringsregeling Financiële Verordening Gelderland 2019](#). De uitvoeringsregeling is een nadere uitwerking van de financiële verordening door Gedeputeerde Staten. Anderzijds betreft het grondslagen die niet als zodanig zijn vastgelegd, maar de afgelopen jaren volgens de bestendige gedragslijn zijn gehanteerd.

Algemene uitgangspunten

De begrotingscijfers bestaan uit de primaire begroting en alle door het bestuur van de Rekenkamer Oost-Nederland goedgekeurde begrotingswijzigingen over het verslagjaar.

Het stelsel van baten en lasten is van toepassing. Baten en lasten worden tot het brutobedrag verantwoord. Onder baten en lasten vallen ook de over het eigen vermogen berekende bespaarde rente.

De jaarrekening geeft, volgens normen die voor de provincie en daardoor voor de Rekenkamer Oost-Nederland als aanvaardbaar worden beschouwd, een zodanig inzicht dat een verantwoord oordeel kan worden gevormd over de financiële positie en over de baten en lasten.

De jaarrekening en de toelichtingen geven getrouw, duidelijk en stelselmatig de baten en lasten van het begrotingsjaar, evenals het saldo ervan weer. De jaarrekening geeft

tevens een getrouw, duidelijk en stelselmatig inzicht in de financiële positie aan het einde van het begrotingsjaar.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de betreffende balanspost anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar.

Activa

Vaste activa

Alle vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Materiële vaste activa met economisch nut

Alle investeringen met een economisch nut - dit zijn verhandelbare dan wel middelen genererende investeringen - worden geactiveerd, tenzij sprake is van een ideaalcomplex.

Vlottende activa

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen en overlopende posten.

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Passiva

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Specifieke grondslagen

Investerings, waardering activa en afschrijving.

Financiële verordening en uitvoeringsregeling Gelderland 2019

De provincie Gelderland hanteert de volgende afschrijvingstermijnen voor investeringen met een economisch nut:

- nieuwbouw bedrijfsgebouwen: 40 jaar;
- renovatie, restauratie en aankoop bedrijfsgebouwen: 20 jaar;
- technische installaties: 15 jaar
- veiligheidsvoorzieningen in bedrijfsgebouwen, telefooninstallaties en kantoormeubilair: 10 jaar;
- automatiseringsapparatuur en -programmatuur: 5 jaar;
- investeringen in energietransitie, zoals zonnepanelen en grijswatersysteem: 15 jaar

De afschrijvingen geschieden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar.

Daarnaast worden de afschrijvingen gebaseerd op de economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs. Hierbij wordt rekening gehouden met een eventuele restwaarde. Op nieuwe activa wordt afgeschreven vanaf het jaar volgend op het jaar van de aanschaf (T+1)

De materiële vaste activa met economisch nut met een verkrijgingsprijs lager dan € 50.000,- worden niet geactiveerd.

6 Verklaring accountant

Apeldoorn, 27 februari 2020
Ref.: 2020.02.017

Geachte bestuurders,

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Verklaring betreffende de verantwoording

Wij hebben de jaarrekening 2019 van de Rekenkamer Oost-Nederland gevestigd te Deventer, bestaande uit de balans per 31 december 2019 en de staat van baten en lasten over 2019 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de organisatie is verantwoordelijk voor het opmaken van de verantwoording die het vermogen en het saldo van de baten en lasten getrouw dient weer te geven, in overeenstemming met geldende regelgeving. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de verantwoording mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de verantwoording op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de

voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de verantwoording geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de verantwoording. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de verantwoording een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de verantwoording en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de organisatie gemaakte inschattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de verantwoording een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Rekenkamer Oost-Nederland per 31 december 2019 en van het saldo van de baten en lasten over 2019 in overeenstemming met de in de verantwoording weergegeven grondslagen.

Apeldoorn, 27 februari 2020

Van Buuren Accountants - Adviseurs

C. van Buuren AA